

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-5089774
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

23 Kasım 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (78 Adet, 94 Sayfa)

AĞRI MİLLETVEKİLİ
SAYIN ABDULLAH KOÇ'UN
TBMM 7/72409 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyü ve Murat Nehri havzasında yer alan ve Murat Nehrine 1,5 km mesafesi olan ve Mollakara, Ulukent, Akçevre, Aşağı Dalören, Yukarı Dalören, Kotancı, Gedik, Karataş, Mutlu, Tazekent, Yolcupınar ve Oğuloba, köylerini de etkileyecek olan bölgede siyanürle çıkarılacak Mollakara Altın Madeni idari binaların yapımı için 10 Haziran 2021'de temel atma töreni gerçekleşmişti. Tesiste üretimin 2022 yılının son çeyreğinde başlaması planlanırken, 2022 ve 2023 yılları içinde 15 ton altın üretileceği iddia edilen Mollakara Altın Maden'inin siyanür kullanımı nedeniyle bölgede doğa tahribatı yaratmasından kaynaklı bu projenin derhal durdurulmasını talep ediyoruz.

Mollakara köyü sınırları içinde bulunan altın madeni rezervlerinin Koza Madencilik adlı şirket tarafından yaklaşık 10 yıldır arama tarama ve ARGE çalışmaları yapılmaktadır. Mevcut bölge, ilçenin su yatakları ve bölgedeki Murat nehrinin ana kaynağı ve çıkış güzergahı olup tarım ve hayvancılığın yapıldığı ve geçmişi çok eski olan yerleşim alanlarının merkezindedir. Bahse konu olan Mollakara Altın Madeninin bulunduğu coğrafya kaplıca suları ile bölge ekonomisinin lokomotifi durumdadır. Bu altın madenin işletilmesi ve ayrıştırılması ancak siyanür ile mümkün olabilmektedir. Siyanürün madende kullanılması bölgede ekoloji ve sağlık kıyımına yol açacaktır. Bu siyanür artıklarının hava ve su ile teması; bitki, hayvan ve insan sağlığını tehdit edecektir.

Mollakara Altın Madeni sahası, Tarım Bakanlığınca organize sera ve tarım bölgesi ilan edilmiş olup 100 bin olan sera kapasitesi bir milyon metre kareye çıkarılmış ve burada geleceğe yönelik altyapı çalışmaları ihale edilmiş olup 2023 sonbaharında bitirileceği öngörülmektedir. Bu maden sahasında 10 yıl sürecek öngörülen çalışmalar sonrasında yaşam alanlarının tamamında geri dönüşü imkânsız tahribatlara yol açacaktır. Tüm bu nedenlerden dolayı ilgili çalışmaların tamamının durdurulması amacıyla Bakanlığınızın ivedilikle harekete geçmesi elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Siyanür toprağa ve suya karıştığı için meyve, sebze ve içme suyu tüketiminden dolayı insan bünyesine de kısa sürede tesir eder, siyanürün ölüme varana dek, birçok hastalığa da yol açtığı bilindiği halde bu projenin başlatılmasının nedeni nedir?
2. Mollakara Altın Maden'inin siyanür kullanımı nedeniyle bölgede doğa tahribatı yaratacağından ve Murat Nehri'ne 1,5 km mesafede olan ve Ulukent, Akçevre, Aşağı Dalören, Yukarı Dalören, Kotancı, Gedik, Karataş, Mutlu, Tazekent, Yolcupınar ve Oğuloba, köylerini etkileyecek olan bu projenin durdurulması için Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunmuş mudur veya bulunacak mıdır?
3. Bir maden şirketinin 10 yıl boyunca arama, tarama ve ARGE çalışması yapması mümkün müdür? 10 yıl boyunca bu amaçla ilgili Bakanlık tarafından bir şirkete faaliyet için ruhsat verilmesinin hukuka ve idarenin yetkilerine aykırı olduğu bilinmekte midir? Buna rağmen bölgede fiili olarak kayaç çıkartılıp ayrıştırılmasının gerekçesi nedir?
4. Mollakara'da ne kadarlık bir alanda ve hangi yöntemle arama yapılmaktadır? Bu alanda yapılan aramalara ilişkin şirkete verilen ruhsatın süresi kaç yıldır?
5. Siyanürle ya da asitle hangi yöntemle ayrıştırma sürdürülürse sürdürülün, bölgede yaşayan halklara, tüm canlılara, toprağa, sucul sistemlere ve tanıma toksisite etkisinin süreceği ve altın işleme tesisinin/şirketin aldığı tüm izinlerin bu nedenlerle ivedilikle durdurulması amacıyla herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
6. Siyanürle ya da asit ile ayrıştırmada açığa çıkan cürufun/ağır metal içeren atık su ve çamurun bekletileceği tankların Erzurum İliç'te, Bergama'da, Murgul'da, Fatsa'da Kütahya Dulkadir'de olduğu gibi yaşam boyu bölgede yaşayanlar ve doğal sistem için önlenemez etkisinin azaltılması mümkün olmayan kalıcı/yıkıcı etkilere neden olacağı bilindiği halde bu projenin sürdürülme sebebi nedir?

7. 10 yıldır süren faaliyetin bölgedeki somut etkilerini, dinamitlenen alanların, ayrıştırma yapılan yerlerde atık havuzlarının, kayaçların ayrıştırılması/elenmesi/taşınmasında yaşanan olumsuzlukların belirlenerek bu sürecin durdurulması ve önlenmesi amacıyla bir çözüm öneriniz bulunmakta mıdır?

8. Bölgede kaç şirkete bu tür maden arama adı altında, nerelerde ve ne kadar zamandır arama izinleri verildiği veya verileceği planlanmaktadır?

CEVAP

Ağrı İli, Diyadin İlçesi, Mollakara Köyü Mevkii'nde, Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan S:55411 Ruhsat Nolu Mollakara Altın ve Gümüş Açık Ocağı, Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç Alanı, Adr Ünitesi, Kıрма Eleme Tesisi) Revizyon projesi hakkında, ÇED Yönetmeliği EK-III' de yer alan ÇED Genel Formatı çerçevesinde hazırlanan ve Bakanlığımıza 02.06.2022 tarihinde e-ÇED sistemi üzerinden sunulan dosya ile ilgili ÇED Yönetmeliği'nin 8. Maddesi gereğince ÇED süreci başlatılmış bulunmaktadır.

Söz konusu projeyle ilgili olarak 03/08/2022 tarihinde yapılan Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı sonucu halktan gelen görüş ve öneriler ile Komisyon üyelerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan ÇED Raporu Özel Formatı 02.09.2022 tarihinde verilmiş olup ÇED süreci devam etmektedir. Söz konusu proje ile ilgili ÇED Raporları ;ÇED sürecinde kurum ve kuruluşların da yer aldığı komisyon marifetiyle incelenmekte ve değerlendirilmektedir.

Söz konusu projenin komisyon üyeleri aşağıdaki kurumlardan oluşmaktadır;

Bakanlığımız Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı), Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı), Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Sıfır Atık ve Atık İşleme Dairesi Başkanlığı), Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü), Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü), Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü), Kültür Ve Turizm Bakanlığı (Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü), Tarım Ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü), Tarım Ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), Tarım Ve Orman Bakanlığı (Su Yönetimi Genel Müdürlüğü), Tarım Ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü), Van Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Ağrı Valiliği (İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü), Ağrı Valiliği (İl Özel İdaresi), Ağrı Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü), Ağrı Valiliği (Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü), Ağrı Valiliği (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü), Ağrı Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü).

Ayrıca, Maden sahalarına ruhsatı verme yetkisi Bakanlığımızda olmayıp, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) uhdesinde yer almaktadır. Bakanlığımız “ÇED Olumlu” ve “ÇED Gerekli Değildir” Kararı bulunan faaliyetler yerinde inceleyerek, ÇED Raporları ve Proje Tanıtım Dosyalarında yer alan taahhütler doğrultusunda çalışıp çalışmadığı ve bu taahhütler kapsamında yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği hususları irdelemektedir. 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlamadan inşaata başlayan veya faaliyete geçenlere proje bedelinin yüzde ikisi oranında, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde verdikleri taahhütlere aykırı davranışlara ise ihlalin konusu ve niteliğine bağlı olarak 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.